

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Tertia dat ferias: & post jejunia ponit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

Irreligiosa a consuetudo est, quam vulgus per sanctorum solennitates agere consuevit: Populi, qui debent officia divina attendere, saltationibus & turpibus invigilant canticis, non solum sibi nocentes, sed & religiosorum officis perirentes. Hoc etenim, ut ab omnibus & provinciis depellatur, sacerdotum & iudicum a concilio sancto curae committitur.

C. III. *¶* Ante Ascensionem Domini tribus diebus litaniae celebrantur.

Item ex Concilio Aurelianensi l. c. 29.

Rogationes d., id est, litaniae, ante Ascensionem Domini placuit celebrari, ita ut praemisum & triduum jejunium in Dominica Ascensionis solennitate solvatur. Per quod triduum servi & ancillae ab opere relaxentur, quo magis plebs universa conveniat. Quo triduo omnes abstineant, & quadragesimalibus cibis utantur.

C. IV. *¶* Episcopus die Dominico non desit ecclesiae.

Item ex concilio f. eodem, c. 33.

Episcopus g, si infirmitate non fuerit impeditus, ecclesiae, cui proximus fuerit, die Dominico desse non debet.

C. V. *¶* Hos dies civibus in villa celebrare non licet.

Item ex eodem, c. 27.

Non liceat in villa liceat celebrare, nisi quem infirmitas probabitur tenuisse.

¶ Et quadragesima] Sic etiam in originali impresso. Sed Ivo habet, vel quinquagesima. Burchardus, vel Pentecostes, & ita est in Concilio Agathensi, cap. 63. & in Arvernensi, cap. 14.

C. VI. *¶* Ante solennitatem Paschae Quadragesima est celebranda.

Item ex eodem Aurelianensi, c. 26.

Sacerdotibus omnibus est decretum, ut ante Paschae solennitatem non Quinquagesima, sed Quadragesima teneatur.

C. VII. *¶* Quinta feria ultima septimane Quadragesimae jejunium solvi non licet.

Item ex Concilio h. Martini Papae Bracarenensis, c. 50.

Non liceat quinta feria novissima septimane jejunium solvere, & omnem exhonore Quadragesimam, sed sincere abinentes totam Quadragesimam peragere.

C. VIII. *¶* De eadem.

Item ex Concilio: Laodicensi, c. 50.

Non oportet & in Quadragesima, quinta feria ultima hebdomadae jejunium dissolvi, & totam Quadragesimam inhonorari: sed per totos hos dies jejunare, & eis abinentia conveniuntibus, id est, aridioribus uti.

C. IX. *¶* Exceptis diebus Dominicis in Quadragesima non solvatur jejunium.

Item ex Concilio Agathensi, c. 12.

Placuit, ut omnes ecclesiae filii, exceptis diebus Dominicis, in Quadragesima etiam die sabbathi / sacerdotali oratione, & discretione communi jejunent.

¶ Oratione] In concilio legitur, ordinatione, & distractione m comminatione jejunent, sed ob glossam non est mutatum.

a Ivo p. 4. cap. 12. b abest ab orig. c omni Hispania. orig. Beda de officiis, tomo 7. d Albinus pag. 67. Burch. l. 13. c. 17. Ivo p. 4. c. 11. e al. post missam. f Con. Arvernense, c. 14. Et Agathense, c. 6. g Burch. l. 2. c. 75. & l. 19. ca. de sacilegio. Ivo p. 4. c. 12. h In Capit. gra. Syn. i Et in Syn. c. 29. k Burch. lib. 13. cap. 8. Ivo par. 4. c. 41. l al. sabbatho. m al. distinctione.

C. X. *¶* Nec in die Dominica, nec in diebus Pentecostes in oratione genua flectantur.

Item ex Concilio Niceno, cap. 20.

Quonia sunt in die Dominica quidam ad orationem genua flectentes, & in diebus Pentecostes, statutum est a sancta synodo (quonia consona, & conveniens per omnes ecclesias custodienda consuetudo est) ut stantes ad orationem vota Domino reddamus.

C. XI. *¶* Quo tempore est esurarium sit abstinentium.

Item Leo. Papa IV.

De esu carniū apud vos b vetustissima, & non improbanda traditio semper est tenenda, ut a cena termino, qua fit in principio noctis quartae feriae, quae lucefcit in quarta feriae, usque in diluculum quintae feriae, & similiter a cena noctis sextae feriae, quae lucefcit in sexta feriae, non imperite jejunatio usque ad sabbathi lucem, quantum de diei parte aliquis jejunare maluerit vel deberit, protendatur.

C. XII. *¶* Nec die sabbathi serendum, nec die Dominico lavacrum est prohibendum.

Item Gregorius c. dilectissimi civibus Roma, lib. 11. epist. 3.

Pervenit ad me quosdam perverfi spiritus homines prava inter vos aliqua, & sanctae fidei adversa feminasse: ita ut die sabbathi aliquid operari prohiberent. Quos quid aliud, nisi Antichristi praedicatorum dixerim? qui veniens diem sabbatum, atque Dominicum ab omni facit opere custodiri. Quia enim moysi se, & resurgere simulat, haberi in veneratione vult diem Dominicum: & quia judaizare populum compellit, ut exteriorem legis ritum revocet, & sibi Iudaorum perfidiam subdat, colit vult sabbatum. & paulo post. Aliud quoque ad me perlatum est, vobis a perverfi hominibus esse praedicatum, ut Dominico die nullus debeat lavari. Et quidem si pro luxuria, & pro voluptate quae lavari appetit, hoc fieri nec reliquo quolibet die concedimus. Si autem pro necessitate corporis, hoc nec die Dominico prohibemus.

C. XIII. *¶* Ob reverentiam sepulturae Dominica sabbatho jejunare debemus.

Item Innocentius Papa, epistola prima ad Decentium, c. 4.

Sabbatho vero & jejunandum esse ratio evidentissima demonstrat. Nam, si diem Dominicum venerabilem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi non solum in Pascha celebramus, verum etiam per singulos circulos hebdomadarum ipsius diei imaginem frequentamus, a sexta feria propter passionem Domini jejunamus, sabbatum praetermittere non debemus: quoniam inter tristitiam & iocunditatem temporis illius videtur inclusum. Nam utique constat Apostolos biduo isto & in mœrore fuisse, & propter metum Iudaeorum se oculuisse. Quod utique non dubium est in tantum eos jejunasse biduo memorato, ut traditio ecclesiae habeat istud biduo sacramenta penitus non celebrari. Quae utique forma per singulas tenenda est hebdomadas, propter id, quod commemoratio diei illius semper est celebranda. Quod si putant semel, atque uno sabbatho jejunandum, ergo & Dominica, & sexta feria semel in Pascha erit utique celebranda.

C. XIV. *¶* Die Dominica, & quinta feria non est celebrandum jejunium.

Item Melchias g Papa ad Episcopos Hispaniarum, c. 3.

a Burch. l. 2. c. 88. Ivo p. 4. c. 18. Pam. l. 2. cap. 174. b om. Gra. c Et Nicolaus Papa ad consulta Bulgarorum, cap. 10. d Ivo p. 4. c. 6. Pam. l. 2. c. 169. e Anselm. praefat. c. 1. Pagan. l. 3. tit. 31. Ivo p. 4. c. 28. Pamorm. l. 2. cap. 137. f al. quod. g al. Milindos.

jejunium

Jejunium a Dominici diei, & quinte ferie nemo celebrare debet, ut inter jejunium Christianorum, & gentium, veraciter credentium, & infidelium, atque haereticorum vera, & non falsa discretio habeatur.

C. XV. De eodem.

Item ex concilio Carthageno, c. 2. b

Ne quis jejunet die Dominica causa timoris, aut persuasionis, aut superstitionis: nec Quadragesimam diebus ab ecclesiis fideles desint: nec habitent in tabulis cubiculorum, ac montium, qui in suspicionibus perseverant: sed exemplum, & praecipuum custodiant sacerdotum, & ad alienas villas agendorum conventum causa non conveniant. Ab universis Episcopis dictum est, anathema sit, qui haec commiserit.

¶ Timoris Hoc exponitur in glossa. Sed in concilio est, causa temporis, id est, quoniam dies Dominicus sit. De qua re habetur super dist. 30. cap. si quis, tanquam & cap. fin. Legitur etiam in Pontifici Damasi, idem Miltiadem sanxisse, ne qui die Dominico, aut feria quinta jejunaret: quia eos dies pagani, quasi sacrum jejunium celebrabant. Et apud Burchardum, l. 19. imponitur poenitentia es, qui die Dominica jejunet propter abstinentiam & religiosam.

C. XVI. Quarta & sexta feria sunt servanda jejunia.

Item ex vita S. Apollonii.

¶ Quarta & sexta legitima, id est, quarta & sexta feria non sunt solvenda, nisi grandis aliqua necessitas fuerit: quia quarta feria Judas de traditione Domini cogitavit, & sexta feria crucifixus est Salvator. Videbitur ergo, qui in his diebus sine aliqua necessitate solverit statuta jejunia, vel cum tradente tradere Salvatorem, vel cum crucifixis crucifigere. Die autem Dominica nihil aliud agendum est, nisi Deo vacandum. Nulla operatio in illa die sancta agatur, nisi tantum hymnis, & psalmis, & canticis spiritualibus dies illa transigatur.

¶ Caput hoc habetur apud Palladium in vita Apollonii Abbatum.

C. XVII. Quinta feria ultima hebdomadae Quadragesimae poenitentes remissionem accipiunt.

Item Innocentius Papa, epist. 1. ad Decentium, cap. 7.

De poenitentibus a vero, qui si ve ex gravioribus commissis, live ex levioribus poenitentiam gerunt, si nulla interveniat aegritudo, quinta feria ante Pascha eis remittendum, Romanae ecclesiae consuetudo demonstrat. Ceterum de pondere aestimando delictorum, sacerdotis est iudicare, ut attendat ad confessionem poenitentis, & ad fletus, atque lachrymas corrigentis, ac tunc jubere dimitti, cum viderit congruam satisfactionem. Sane si quis in aegritudinem incidit, atque usque ad desperationem devenit, ei est ante tempus Paschae relaxandum: ne deflexo absque communionem discedat.

C. XVIII. Singulis annis quinta feria ultima hebdomadae Quadragesimae novum christiana consecratur.

Item Fabianus Papa orientalibus Episcopis, epist. 2.

¶ Interis e vestris inter cetera insertum invenimus, quosdam regionis vestrae Episcopos a vestro, nostroque ordine discrepare, & non per singulos annos in

a Eusebius Emis. in Hom. Pentecostes. Poly. ibid. l. 10 p. 4. c. 27. Pam. l. 2. c. 176. b Conc. Gangrense, c. 16. Clemens. l. 7. consil. c. 24. Smaragdus ad c. 4. regulae S. Benedicti. l. 10 p. 4. c. 32. Pam. l. 2. c. 179. In syn. l. 6. c. 66. c Smaragdus ibid. l. 10 p. 4. c. 17. d Cap. l. 5. c. 67. Poly. l. 6. tit. 20. Bur. l. 10 p. 110. 40. e Poly. l. 6. 3. tit. 16. l. 10 p. 24. 77.

coena Domini chrisma conficere. & infra. ¶ Erant vero, qui talia excogitant, & mente vesana potius, quam recta sentientes haec audent. & infra. ¶ Sicut enim ipsius diei solennitas per singulos annos est celebranda, ita ipsius sancti chrismae confectio per singulos annos est agenda, & de anno in annum revocanda, & fidelibus tradenda: quia novum sacramentum est per singulos annos, & jam dicto die innovandum, & vetus in sanctis ecclesiis cremandum. Ita a sanctis Apostolis, & successoribus eorum accepimus, & vobis tenenda mandamus.

¶ In originali res copiosius explicatur, quam aut Gratianus, aut Ivo faciunt.

C. XIX. Servetur ab omnibus sollemnitas inventiois Dominicae crucis.

Item Eusebius Papa, epist. 3.

¶ Crucis Domini a nostri IESU Christi, quae super nobis gubernacula sanctae Romanae ecclesiae tenentibus, quinto nonas Maji inventa est, in praedicto Calendarum die inventionis festum vobis sollemniter celebrare mandamus.

C. XX. Quare sit institutum, ut aqua sale confersa sanctificetur.

Item Alexander Papa V. a Petro, epist. 1. c. 5.

¶ Quam b sale confersam populis benedicimus, aut ea cuncti aspersi sanctificentur, & purificentur. Quod & omnibus sacerdotibus faciendum esse mandamus. Nam si cinis vitulae, sanguine aspersus populum sanctificabat, atque mundabat: multo magis aqua, sale aspersa, divinisque precibus sacra populum sanctificat, atque mundat. Et c. si sale asperso per Helisam Prophetam sterilitas aquae sanata est: quanto magis divinis precibus sacra d. sal sterilitatem rerum aufert humanarum, & coinquatos sanctificat, atque mundat, & purgat, & caetera bona multiplicat, & insidias diaboli avertit, & a phantasmatum versutis homines defendit.

C. XXI. Non nisi in die Dominico sanctum Pascha celebretur.

Item Pius Papa IX. a Petro Apostolo, in primo suorum decretalium. e

¶ Nosse f vos volumus, quod Pascha Domini die Dominico annis temporibus sit celebrandum. Iis enim temporibus Hermes doctor fidei & scripturarum effulsit inter nos. Et licet nos idem Pascha praedicto die celebremus, quia tamen quidam inde dubitabant, ad corroborandas animas eorum, eidem Hermi angelus Domini apparuit in habitu pastoris, & praecipit ei, ut Pascha Domini die Dominico ab omnibus celebraretur. Unde & vos apostolica auctoritate instruimus omnes eadem servare debere: quia & nos eadem servamus: nec debetis a capite quoquo modo discedere.

C. XXII. Non nisi in die Dominico sanctum Pascha celebretur.

Item Victor Papa XIII. a Petro, in primo decretali suo h.

¶ Celebritatem i sancti Paschae die Dominico agi debere, & praedecessores nostri jam stauerunt, & nos illud vobis eadem die sollemniter celebrari mandamus: quia non decet, ut membra a capite discrepent, nec contraria gerant. A xiii. vero luna primi mensis usque ad xxj. diem ejusdem mensis eadem celebretur festivitas. Eodem vero tempore baptismi celebrandum est catholicum. Sed tamen, si necesse fuerit, aut mortis pe-

a Ivo part. 4. c. 5. b Poly. ibid. Burchard. lib. 2. cap. 73. l. 10 part. 2. cap. 68. c 4. Regum 2. d al. sacra aqua. e Epist. 1. f Ivo p. 4. c. 3. Et 145. g al. sollemnitate. h Epist. ad Theophilum. Et in Aurelian. 4. c. 1. i Poly. l. 2. tit. 10. Et 17. Vualfridus Strabo ca. 26. Bur. l. 4. c. 3. l. 10 p. 1. c. 198. Et p. 4. c. 4. k al. aut aliter gerant.

ficulum ingruerit, gentiles ad fidem venientes quocun- que loco, vel momento, ubicunque euerit, sive in flu- mine, sive in mari, sive in fontibus tantum Christianae confessione credulitatis clarificata & baptizentur. Ipsi quoque quod baptismo polliciti sunt, summopere est attendendum ne infideles, sed fideles inveniantur. Ipsi vero, qui infidelitatis nota asperguntur, infames efficiuntur, & inter fideles minime reputantur. Haec vero statuta, nulla debent improbitate convelli, nulla novi- tate mutari: quia alia est ratio causarum saecularium, alia divinarum.

C. XXIII. De eodem.

Item ex Concilio Carthaginensi III. b. c. 6.

Pascha solennitas uno die & tempore celebranda est.

C. XXIV. Dies Pascha, concilii i formatarum subscriptione omnibus insinuetur.

Item ex Concilio Carthaginensi, c. 7.

Placuit e ut dies venerabilis Pasche formatarum sub- scriptione omnibus intimetur: dies vero concilii xi. Cal. 2. Novembris servetur. Scribendum est etiam ad singularum quarumcunque provinciarum primates, ut quocumque apud se concilium congregant, istum diem non impediatur.

¶ Concilii i In aliquot vetustis est, & concilii. In ori- ginali impresso hac est huius capiti rubrica, De tempore Pascha- li seu concilii. In codice canonico in indice capiti .40. concilii A- fricani, diem pascha & diem concilii nunciandum. In Graco cap. 64. ... id est, ut dies pascha in die synodi an- nunciatur.

¶ xi. Cal. Sic in Carthaginensi 7. In Africano autem (etiam in codice canonico) & Carthaginensi Graco est, x. Cal. Septembris.

C. XXV. Cum in Concilio omnia statu- ta fuerint, futurum Pascha an- nunciatur.

Item ex Concilio Bracratensi, c. 9.

Placuit ut postquam omnia in concilio sacerdotum fuerint ordinata, illud omnimodis observetur, ut superventurum d. ipsius anni Pascha quota Calendarum die, vel quota luna debeat suscipi, a metropolitano epi- scopo intimeretur. Quod ceteri episcopi, vel clerus re- liqui breviculo subnotantes, unquamque in sua eccle- sia adveniente Natalis Domini die astante populo post Evangelicam lectionem annuncient.

C. XXVI. Per orbem univ. servetur uno die, & uno tempore Pascha cele- bretur.

Item ex Concilio Arelateni I. quod confirma- vit Papa Sylvester, cap. 1.

De observatione f. Pascha Domini statuimus, ut u- no die & tempore per omnem orbem observetur: & juxta consuetudinem litera g ad omnes dirigantur.

C. XXVII. De imaginibus sanctissimam non violandu.

Item Gregorius Severo episcopo Marsiliensi, lib. 9. epist. 9.

Placitum h ad nos fuerat, quod inconsiderato zelo succensus, sanctorum imagines sub hac quasi excusatione, ne adorari debuissent, confregis. Et qui- tiem, quia eas adorari vetuisses, omnino laudavimus. fregisse vero reprehendimus. Dic frater, a quo factum sacerdote aliquando auditum est, quod fecisti? Si non

a al. clarificati. b & in Africano, c. 40. & Aruasiaco, cap. 19. c s. distincti, 73. d al. superventura. e al. nunciatur. f Ivo p. 4. cap. 19. g litera ad omnes tu dirigas. h Anf. l. 13. c. 45. Burch. l. 3. c. 36. Ivo p. 3. c. 42. Epim. lib. 2. cap. 16.

aliud, vel illud te non debuit revocare, ne despectu aliis fratribus, solum te sanctum esse crederes, & sapientem? Aliud est enim picturam adorare, aliud per picturam historiam, quid sit adorandum adorare, aliud per picturam legentibus scripturam, hoc idiotis praestare pictura certentibus: quia in ipsa etiam ignorantes vident, quid scire debeant: in ipsa legunt, qui literas nesciunt. Vadebunt praecipue gentibus pro lectione pictura est.

¶ Si non. Hucusque ad vers. Aliud, sunt addita in originali.

C. XXVIII. Imagines sanctorum memoria sunt, & recordatio prae- torum.

Item in septima a synodo, actioe 6.

Venerabiles imagines Christiani non Deos appellant, neque servant eis, ut Diis, neque spem salutis ponunt in eis, neque ab eis expectant futurum iudicium: sed ad memoriam & recordationem futurorum venerantur eas, & adorant: sed non servant eis cultu divino, nec alicui creaturae.

C. XXIX. Non in agni, sed in homi- nis specie Christus est signu- raudus.

Item Hadrianus Papa b Tarasio patriar- che, in actione 2. ejusdem septi- ma synodi.

Extrema sanctam synodum recipio cum omnibus canonibus suis, in quibus dicitur. In quibus d. picturis sanctorum imaginum agnus praecursoris digno ostensus depingitur, qui in figuram gratiae i transit, verum nobis per legem Moyse demonstrans agnum, Iesum Christum Dominum nostrum. Antiquus ergo figuris & umbris, ad veritatis praefigurationem sanctae eccle- siae traditus, vale 2 dicentes, gratiam & veritatem proferimus, & sic plenitudinem legis recipimus. Verum igitur agnum Dominum nostrum Iesum Christum locundum imaginem humanam amodo etiam in imagi- nibus pro veteri agno depingi iubemus.

¶ De sexta synodo, & canonibus ipsius notatum est sup. sexta synodus.

¶ Gratiae transit. Et in epistola Hadriani, & quod Ivo- nem p. 4. c. 122. legitur, in typum gratiae assumptus est. Apud eundem Ivo- nem, c. 126. ex Hadriano ad Carolum, in signum relictus est gratiae. Graeci in canone sextae synodi est. 66. ubi dicitur: ... id est, qui in typum gratiae assumptus est. Sed ob glossam non est notatum.

¶ Valedicentes. Sic Ivo. In epistola Hadriani est, suscipientes. Graeci, ...

C. XXX. De fide Trinitatis & unitate invariabiliter servanda.

Item Augustinus lib. 2. de Trinitate, c. 4.

Omnes e quos legere potui, qui ante me scripse- runt de Trinitate, quae Deus est, divinarum librorum veterum & novorum catholici tractatores, hoc intenderunt secundum scripturas docere, quod Pater, & Filius, & Spiritus sanctus unius ejusdemque substantiae inseparabili aequalitate divinum insinuant unitatem: ideoque non sunt tres Dei, sed unus Deus, quamvis Pater filium genuerit; & ideo filius non sit, qui pater est, filiusque a patre sit genitus, & ideo non sit pater, qui filius est, Spiritusque sanctus nec pater sit, nec filius, sed tantum Patris & Filii Spiritus, patri & filio etiam ipse co- aequalis, & ad Trinitatis pertinens unitatem: non tamen eandem Trinitatem natam de Maria virgine, & sub Pon- tio Pilato crucifixam & sepulchram tertia die resurrexisse, & in caelum ascendisse; sed tantummodo filium: nec

a al. sexta. b In epist. Hadriani, ad Carolum, c. 31. s. 1. sup. 16. c Ivo p. 4. c. 122. & 126. d quibusdam, vera lectio, in 6. syn. c. 62. e Ivo p. 1. c. 2. Patm. l. 1. c. 7. eandem

eandem Trinitatem descendisse a in specie columbae super Iesum baptizatum: aut die b Pentecostes post ascensionem Domini sonitu facto de caelo, quasi ferretur status vehemens, & linguis divinis, velut ignis sedisse super unumquemque eorum: sed tantummodo Spiritum sanctum: nec eandem Trinitatem dixisse de caelo: c [tu es filius meus.] Sive cum baptizatus est a Ioanne, sive in monte, quando cum illo erant tres discipuli, aut quando sonavit vox dicens, [d & clarificavi, & iterum clarificabo.] sed tantummodo patris vocem fuisse ad filium factam: quamvis Pater, Filius, & Spiritus sanctus, sicut inseparabiles sunt, ita inseparabiliter operentur.

DISTINCTIO IV.

C. I. *g* Sine sacramento visibilis, & fide invisibilis nemo salvatur.

Idem super Ioannem.

Necessarium est visibile sacramentum aquae ad ablutioem visibilis corporis: sicut necessaria est doctrina invisibilis fidei ad sanctificationem invisibilis animae. Idem. ¶ Renascitur homo [ex aqua,] visibili sacramento, [& spiritu] invisibili intellectu, ut symbolum baptismi visibiliter accipiat, & spiritalem intellectum ipsius symboli perficiat. g. Vel [ex aqua] visibili & [spiritu] sancto.

C. II. *g* In baptismo concupiscentia extinguitur, non ut sit, sed ut non elicit.

Idem in lib. 1. de peccatorum meritis, & remissio. seu de baptismo parvulorum, c. 39.

Per baptismum Christi id agitur, ut evacuetur caro peccati. Evacuatur autem, non ut in ipsa vivente carne concupiscentia consperga & innata repente absumatur, & non sit: sed ne oblit mortuo, quae oberat nato. Nam si post baptismum vixerit, atque ad aetatem capacem praecipue pervenire potuerit, ibi habet, cum qua pugnet, eamque adjuvante Deo superet: si non in vacuum gratiam eius susceperit, si reprobus esse noluerit. Nam nec grandibus hoc praestatur in baptismo, nisi forte miraculo ineffabili omnipotentissimi creatoris, ut lex peccati, quae inest in membris, repugnans legi mentis, penitus eringatur, & non sit: sed, ut quidquid mali ab homine factum, dictum, cogitatum fuerit, cum eidem concupiscentiae subiecta mente serviret, totum aboleatur, & velut factum non fuerit, habeatur.

g Restitutum est caput hoc sua integritate, ut melius B. Augustini sententia perciperetur. Neque enim glossa impedebat.

C. III. *g* Qui ex vitro & muliere concipitur, cum originali peccato nascitur, nec sine baptismo salvatur.

Idem ad Petrum Diaconem, c. 26.

Firmissime h tene, & nullatenus dubites, omnem hominem, qui per concubitum viri & mulieris concipitur, cum peccato originali nasci, impietati subditum, mortisque subiectum: & ob hoc natura irae filium nasci, de qua dicit Apostolus: i [Eramus enim & nos natura filii irae, sicut & ceteri.] A qua ira nullus liberatur, nisi per fidem mediatoris Dei & hominum hominis Iesu Christi. Item c. 27. ¶ Firmissime h tene, & nullatenus dubites, non solum homines iam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sive in utero matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur: sive cum de matribus nati, sine sacramento sancti baptismatis, quod datur in

a Mar. 1. b Act. 2. c Mar. 1. d Ioan. 12. e Ex glossa d. in c. 3. Ioan. Nisi quis. f in ea glossa, ad ver. ex aqua. g al. percipiat. h Tem. 3. & inter opera Fulgentii. Ivo par. 1. cap. 26. & 27. Pannorm. lib. 1. cap. 8. & 9. i Ephef. 2. k Sentent. 4. distinct. 4. & 9.

nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, de hoc seculo transeunt, sempiterno a igne puniuntur: quia etsi propriae actionis peccatum nullum habuerunt, originalis tamen peccati damnationem carnali conceptione & navitate traxerunt.

C. IV. *g* De eodem.

Item Ioannes Chrysostramus, b

Non e potest quis gratiam vitae caelestis accipere, nisi prius purgatus fuerit ab omni sordide peccati per poenitentiae confessionem, per donum baptismi salutaris Domini & Salvatoris nostri Iesu Christi, qui est benedictus in saecula saeculorum.

C. V. *g* Sicut baptismo, ita olim in circumcissione remittebantur peccata.

Item Gregorius in Moralibus, lib. 4. c. 2.

Quod a autem apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres, vel pro parvulis sola fides, vel pro maioribus virtus sacrificii, vel pro his, qui de Abraham sit: proderunt, mysterium circumcissionis.

C. VI. *g* Originale peccatum nunc in baptismo, olim in circumcissione remittebatur.

Item Augustinus ad Valerium contra Iulianum, de nuptiis, & concupiscentia, lib. 2. cap. 11.

Ex quo instituta est circumcisio in populo Dei (quod erat tunc signaculum iustitiae fidei) ad significationem f purgationis valebat & parvulis originalis, veterisque peccati: sicut & baptismus ex illo valere coepit ad innovationem hominis, ex quo est institutus.

C. VII. *g* Parvulus in baptismo offerentium prodest fidei.

Idem de libero arbitrio, lib. 3. c. 13.

Illud & percutari homines solent, sacramentum baptismi Christi quid parvulis proficit: cum eo accepto plerumque moriuntur, priusquam ex eo quidquam cognoscere potuerunt. Qua in re satis pie, recteque creditur, prodesse parvulo fides eorum a quibus consecrandus offertur. Et hoc ecclesiae commendat saluberrima auctoritas, ut ex eo quisque sentiat, quid sibi proficit fides sua, quando in aliorum quoque beneficio i, qui propriam nondum habent potestatem, commoda sit.

¶ Beneficio] Eadem testis est apud Irenaeum, in Pannorm. 14. & in originali ad marginem. In textu autem est, beneficium, qui propriam non habent, potest aliena commodari.

C. VIII. *g* Per fidem & baptismum iustificamur a peccatis.

Idem de baptismo parvulorum in lib. 1. cap. 32. & 33.

Filius Dei carnem peccati i suscepit, & poenam sine culpa, ut in carne peccati & culpa solveretur & poena. Per fidem ergo, & baptismum ejus a peccato homo per justificationem, & a morte liberatur per resurrectionem. ¶ Parvuli h etiam baptizati inter credentes reputantur per sacramenti virtutem, & offerentium responsum. Qui vero non sunt baptizati, inter non credentes iudicantur ex Evangelio Ioannis: [Nisi i quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.]

¶ Caput hoc est summa verborum B. Augustini in loci indicatis.

a Ignis aeterni sempiterno supplicio. [orig. b forte Chromatius. c Sententiarum 4. distinct. 12. Supra, de poen. distinct. 1. non potest. d Ivo par. 1. cap. 49. Pannorm. libro 1. cap. 10. e Ivo part. 1. cap. 50. Pannorm. lib. 1. cap. 11. f al. sanctificationem.] Grat. g Alger. lib. 3. cap. 7. Ivo part. 3. c. 20. Pannorm. l. 2. c. 12. h C. 32. i Ioan. 3.